

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura we Wrocławiu

LWR.410.004.01.2021

**Pan
Artur Zych
Burmistrz Miasta i Gminy Wleń**

Urząd Miasta i Gminy Wleń
Pl. Bohaterów Nysy 7
59-610 Wleń

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

P/21/099 – „Modernizacja oświetlenia miejsc publicznych, dróg i ulic w wybranych miejscowościach województwa dolnośląskiego”

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Urząd Miasta i Gminy Wleń; Pl. Bohaterów Nysy 7; 59-610 Wleń (dalej: „Urząd”).
Kierownik jednostki kontrolowanej	Artur Zych, Burmistrz Miasta i Gminy Wleń od dnia 8 grudnia 2014 r. (dalej: „Burmistrz”).
Zakres przedmiotowy kontroli	<ol style="list-style-type: none"> 1. Działania w obszarze planowania modernizacji oświetlenia miejsc publicznych, dróg i ulic oraz racjonalizacji zużycia energii elektrycznej. 2. Finansowanie funkcjonowania i modernizacji oświetlenia miejsc publicznych, dróg i ulic z zachowaniem racjonalizacji zużycia energii elektrycznej. 3. Realizacja zaplanowanych zadań związanych z modernizacją oświetlenia miejsc publicznych, dróg i ulic oraz osiągnięte efekty dotyczące racjonalizacji zużycia energii elektrycznej.
Okres objęty kontrolą	Lata 2018-2021 (I kwartał), z wykorzystaniem dowodów sporządzonych przed tym okresem.
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ¹
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura we Wrocławiu
Kontrolerzy	<ol style="list-style-type: none"> 1. Marek Skrzypecki, doradca ekonomiczny, upoważnienie do kontroli nr LWR/42/2021 z dnia 5 marca 2021 r. 2. Radosław Chodziński, starszy inspektor kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LWR/32/2021 z dnia 19 lutego 2021 r.

(akta kontroli str. 1-4)

¹ Dz. U. z 2020 r. poz. 1200, ze zm.; dalej: „ustawa o NIK”.

II. Ocena ogólna² kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA

Burmistrz Wlenia co do zasady wywiązywał się z obowiązku zapewnienia oświetlenia miejsc publicznych, dróg i ulic na terenie gminy, jak również z zadań związanych z modernizacją punktów świetlnych z uwzględnieniem racjonalizacji zużycia energii elektrycznej.

W Gminie przyjęto dokumenty planistyczne, w których ujęto działania związane z racjonalizacją zużycia energii i promocją rozwiązań zmniejszających zużycie energii w związku z oświetleniem miejsc publicznych. Niemniej Burmistrz nie opracował projektu założeń do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe, co skutkowało naruszeniem art. 19 ust. 1 ustawy z dnia 10 kwietnia 1997 r. *Prawo energetyczne*³ (dalej: „ustawa Prawo energetyczne”).

Gmina podejmowała działania mające na celu racjonalizację zużycia energii elektrycznej, w tym zrealizowała zadanie inwestycyjne dotyczące modernizacji oświetlenia drogowego, które pozwoliło na wymianę 539 punktów świetlnych starego typu na nowoczesne oświetlenie typu LED. Działania te przyniosły obniżenie kosztów zakupu energii elektrycznej oświetlenia miejsc publicznych, dróg i ulic o ponad 30%, tj. zgodnie z założeniami określonymi w audycie energetycznym.

Jednakże przy realizacji powyższych zadań nie ustrzeżono się nieprawidłowości, które polegały m.in. na: **[1]** nieokreśleniu w Regulaminie organizacyjnym Urzędu, które komórki organizacyjne właściwe są do realizacji zadań w zakresie planowania i zaopatrzenia w energię elektryczną; **[2]** niezapewnieniu w pełni właściwego nadzoru nad stanem technicznym infrastruktury oświetleniowej; **[3]** zamieszczeniu ogłoszenia o udzieleniu zamówienia publicznego w Biuletynie Zamówień Publicznych dopiero po ponad czterech latach od dnia zawarcia umowy na realizację zadania.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny cząstkowej⁴ kontrolowanej działalności

OBSZAR

1. Działania w obszarze planowania modernizacji oświetlenia miejsc publicznych, dróg i ulic oraz racjonalizacji zużycia energii elektrycznej

Opis stanu faktycznego

1.1. W Urzędzie nie opracowano projektu założeń do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe wymaganego postanowieniami art. 19 ustawy *Prawo energetyczne*. Zgodnie z art. 17 ustawy z dnia 8 stycznia 2010 r. *o zmianie ustawy Prawo energetyczne oraz o zmianie niektórych innych ustaw*⁵, obowiązek uchwalenia przez Gminę pierwszych założeń do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe lub aktualizacji posiadanych założeń powinien zostać zrealizowany w terminie dwóch lat od wejścia w życie tej ustawy (tj. do dnia

² Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.

³ Dz. U. z 2020 r. poz. 833, ze zm.; dalej: „Prawo energetyczne”.

⁴ Oceny cząstkowe to oceny działalności w poszczególnych obszarach badań kontrolnych. Ocena cząstkowa może być sformułowana jako ocena pozytywna, ocena negatywna albo ocena w formie opisowej.

⁵ Dz. U. Nr 21, poz. 104, ze zm. Ustawa weszła w życie z dniem 11 marca 2010 r.

12 marca 2012 r.). Wyżej wymieniony projekt założeń sporządza się dla obszaru gminy co najmniej na okres 15 lat i aktualizuje co najmniej raz na 3 lata.

(akta kontroli str. 93, 97)

1.2. Planowanie i organizacja zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe były realizowane w Gminie na podstawie sugestii i potrzeb mieszkańców oraz podmiotów działających na tym terenie. Współpracowano także z przedsiębiorstwami, które zajmują się zaopatrzeniem i dystrybucją energii elektrycznej. W zakresie dostarczania energii elektrycznej, Tauron Dystrybucja S.A. zmodernizował kilka najbardziej awaryjnych odcinków linii elektroenergetycznych poprzez przebudowę ich na sieci podziemne. Jedną z magistrali podziemnych zmodernizował, dzięki czemu liczbę dni, w których w Gminie następowały wyłączenia prądu zmniejszono kilkakrotnie.

Jak wynika z wyjaśnień Burmistrza, planowanie oświetlenia znajdujących się na terenie Gminy miejsc publicznych, dróg publicznych i innych miejsc wymagających odrębnego oświetlenia odbywało się w mikroskali, ponieważ praktycznie cała Gmina jest objęta instalacjami oświetleniowymi. Finansowanie oświetlenia miejsc publicznych i dróg następowało z budżetu Gminy. Planowanie działań związanych z racjonalizacją zużycia energii następowało poprzez bieżące planowanie. W tym zakresie wykonano wymianę oświetlenia ulicznego na LED-owe, wybudowano przy wsparciu środków unijnych instalacje fotowoltaiczne, które obniżają koszty zużycia energii.

(akta kontroli str. 97-98)

1.3. Gmina była zaopatrywana w energię elektryczną przez Tauron Sprzedaż sp. z o.o., a także dodatkowo sama produkowała ją na potrzeby własne za pomocą instalacji fotowoltaicznych. W związku z powyższym zawarto 19 umów kompleksowych⁶. Na część instalacji złożone były jeszcze wnioski o umowę kompleksową (łącznie 25 wniosków).

(akta kontroli str. 98, 128, 454)

1.4. Burmistrz w latach 2010-2020 nie występował do przedsiębiorstw energetycznych o nieodpłatne udostępnienie planów rozwoju w zakresie zaspokojenia obecnego i przyszłego zapotrzebowania na paliwa gazowe lub energię, oraz propozycje niezbędne do opracowania projektu założeń⁷. Gmina na etapie opracowania miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego oraz studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Miasta i Gminy Wleń, występowała do przedsiębiorstw energetycznych o zgłaszanie propozycji do tych opracowań. Przedsiębiorstwa energetyczne takie propozycje zgłaszały. Przykładowo, Tauron Dystrybucja S.A. wnioskował o uwzględnienie możliwości wydzielania działek pod stacje transformatorowe oraz ich budowę, a także o zachowanie normatywnych odległości od urządzeń elektroenergetycznych. ENERGIA PRO S.A. wносиła o uregulowanie stanu prawnego gruntów zabudowanych stacjami transformatorowymi.

(akta kontroli str. 98, 135-154)

⁶ Dotyczą dystrybucji i sprzedaży energii elektrycznej na obiekty stanowiące własność Gminy.

⁷ Stosownie do wyjaśnień Burmistrza: zrobiono to obecnie w związku z rozpoczęciem prac zmierzających do opracowania projektu założeń do wskazanego wyżej planu (tj. zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe).

1.5. Gmina realizowała swoje zadania w zakresie poprawy efektywności energetycznej w przedmiocie oświetlenia ulic i miejsc publicznych Gminy poprzez: [1] wymianę oświetlenia ulicznego na LED-owe - wymieniono 539 opraw (w latach 2016-2017)⁸; [2] budowę ośmiu instalacji fotowoltaicznych (w 2018 r.)⁹; [3] wymianę oświetlenia w budynkach użyteczności publicznej na LED-owe – sukcesywna wymiana w ramach działalności bieżącej (w latach 2018-2021).

(akta kontroli str. 213)

1.6. Urząd podejmował działania informacyjne dotyczące poprawy efektywności energetycznej poprzez m.in. zamieszczanie stosownych informacji w tym zakresie na swojej stronie internetowej, stronie Gminy Wleń w mediach społecznościowych, w Biuletynie Informacji Publicznej Gminy Wleń, a także w środkach masowego przekazu przy okazji wywiadów udzielanych przez Burmistrza Wlenia.

(akta kontroli str. 99-105)

1.7. Organizację działań mających na celu racjonalizację zużycia energii i promocję rozwiązań zmniejszających zużycie energii na obszarze Gminy, przewidziano w gminnych dokumentach strategicznych: [1] Lokalnym Programie Rewitalizacji Miasta i Gminy Wleń na lata 2016-2023; [2] Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Wleń na lata 2015-2022; [3] Planie Gospodarki Niskoemisyjnej Gminy Wleń na lata 2015-2020. W dokumentach tych jako cele/zadania do realizacji wskazywano modernizację (poprawę jakości) oświetlenia ulicznego Gminy, czy wykorzystanie odnawialnych źródeł energii (m.in. energię promieniowania słonecznego).

(akta kontroli str. 198-210)

1.8. Regulamin organizacyjny Urzędu¹⁰ (dalej: *Regulamin organizacyjny*) w § 11 ust. 2 pkt 10 lit. d, wśród zadań Zastępcy Burmistrza wymieniał, że nadzoruje on zaspokajanie zbiorowych potrzeb wspólnoty Gminy obejmujących sprawy zaopatrzenia w energię elektryczną.

(akta kontroli str. 5-28)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. Burmistrz nie opracował projektu założeń do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe, o którym stanowi art. 19 *ustawy Prawo energetyczne*. Zgodnie z art. 19 ust. 1-3 *ustawy Prawo energetyczne*, wójt (burmistrz, prezydent miasta) opracowuje projekt założeń do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe. Wyżej wymieniony projekt założeń sporządza się dla obszaru gminy co najmniej na okres 15 lat i aktualizuje co najmniej raz na 3 lata.

Wskazać należy, że art. 17 ustawy z dnia 8 stycznia 2010 r. o *zmianie ustawy Prawo energetyczne oraz o zmianie niektórych innych ustaw* wprowadził

⁸ Umowa z dnia 7 lipca 2016 r. nr 40/2016 dotycząca wykonania robót budowlanych związanych z realizacją zadania pn.: „Modernizacja oświetlenia drogowego w Gminie Wleń wraz z zapewnieniem finansowania wykonanych prac – zaprojektuj i wybuduj”.

⁹ Umowa nr 88/2018 z dnia 5 października 2018 r. na realizację zadania pn.: „Budowa mikroinstalacji fotowoltaicznych na terenie Gminy Wleń”.

¹⁰ Stanowiący załącznik do zarządzenia Nr 0050.88.2019 Burmistrza z dnia 17 października 2019 r. w sprawie nadania Regulaminu Organizacyjnego Urzędu Miasta i Gminy Wleń.

obowiązek uchwalenia przez Gminę pierwszych założeń do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe lub aktualizacji posiadanych założeń w terminie dwóch lat od wejścia w życie tej ustawy (tj. do dnia 12 marca 2012 r.).

(akta kontroli str. 93, 97)

Burmistrz wyjaśniając przyczyny nieopracowania wspomnianych założeń do planu zaopatrzenia stwierdził, że pracownicy Urzędu są bardzo obciążeni pracą, a większość z nich musi wykonywać kilka zadań, dlatego też możliwości Urzędu w tworzeniu tego typu dokumentów są ograniczone. W roku 2020 zamierzano opracować i przedłożyć Radzie Miasta i Gminy do przyjęcia projekt założeń do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe dla Gminy. Sytuacja związana z epidemią COVID-19 i będący następstwem tego spadek dochodów Gminy, przy jednoczesnym wzroście kosztów funkcjonowania w związku z obowiązkiem zapewnienia środków dezynfekcyjnych zmusiły do odłożenia realizacji tego zadania na termin późniejszy. W roku 2021 trwają działania dotyczące wytwarzania i wykorzystywania energii z farm fotowoltaicznych na terenie Gminy Wleń i z tego względu rozpoczęte zostały działania zmierzające do opracowania projektu założeń do wskazanego wyżej planu.

(akta kontroli str. 196, 232)

2. W Regulaminie organizacyjnym nie określono komórki organizacyjnej Urzędu właściwej w sprawach realizacji zadań własnych Gminy w zakresie planowania i zaopatrzenia w energię elektryczną, ciepło i paliwa gazowe (w tym oświetlenia znajdujących się na terenie Gminy miejsc publicznych, dróg i ulic). Również w zakresach czynności (obowiązków) pracowników merytorycznych Urzędu nie ujęto realizacji zadań własnych Gminy dotyczących zaopatrzenia w energię elektryczną, ciepło i paliwa gazowe, z wyjątkiem nadzoru – przez Zastępcę Burmistrza – zaspokajania zbiorowych potrzeb wspólnoty Gminy obejmujących sprawy zaopatrzenia w energię elektryczną oraz jednego z podinspektorów (w zakresie zadań dotyczących zaopatrzenia w energię elektryczną)¹¹.

Z wyjaśnień Burmistrza wynika, że powyższymi zadaniami zajmuje się Referat Budownictwa, Gospodarki Przestrzennej i Ochrony Środowiska Urzędu. Ponadto, obowiązki związane z zaopatrzeniem w energię elektryczną zostały powierzone pracownikom, poleceniem ustnym Burmistrza.

(akta kontroli str. 5-28, 234-257)

Najwyższa Izba Kontroli wskazuje, że sposób ukształtowania środowiska wewnętrznego jednostki powinien służyć realizacji celów kontroli zarządczej, o których mowa w art. 68 ust. 2 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o *finansach publicznych*¹² (dalej: „*ufp*”), w tym zgodności działalności z przepisami prawa oraz procedurami wewnętrznymi oraz skuteczności i efektywności działania. Nieprzyporządkowanie ww. zadań żadnej komórce organizacyjnej Urzędu bądź stanowisku (w jasny i przejrzysty sposób) mogło mieć wpływ na niewypełnienie obowiązków nałożonych na Burmistrza w art. 19 ust. 1 *ustawy Prawo energetyczne*.

OCENA CZĄSTKOWA

W Gminie przyjęto dokumenty planistyczne, w których ujęto działania związane z racjonalizacją zużycia energii i promocją rozwiązań zmniejszających zużycie

¹¹ Od 1 grudnia 2020 r.

¹² Dz. U. z 2021 r. poz. 305.

energii w związku z oświetleniem miejsc publicznych. Jednakże Burmistrz nie opracował wymaganego projektu założeń do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe, o którym stanowi art. 19 *ustawy Prawo energetyczne*.

Zadania związane z planowaniem energetycznym nie zostały przypisane w Regulaminie organizacyjnym Urzędu żadnej komórce organizacyjnej.

OBSZAR

2. Finansowanie funkcjonowania i modernizacji oświetlenia miejsc publicznych, dróg i ulic z zachowaniem racjonalizacji zużycia energii elektrycznej

Opis stanu faktycznego

2.1. W 2016 r. zrealizowane wydatki Gminy na zakup energii elektrycznej, modernizację, budowę i utrzymanie punktów świetlnych wyniosły łącznie 193 975,53 zł (1,33% wydatków ogółem¹³), w tym koszty zużycia energii 151 346,41 zł (w tym wydatki na oświetlenie zewnętrzne – 82 199,60 zł, tj. 54,31% oraz pozostałe oświetlenie¹⁴ – 69 146,81 zł, tj. 45,69%), konserwacja punktów świetlnych – 12 668,64 zł, modernizacje oświetlenia – 101 zł, wydatki inne na utrzymanie lub dzierżawę instalacji oświetleniowych – 29 859,48 zł.

W 2017 r. wydatki Gminy na zakup energii elektrycznej, modernizację, budowę i utrzymanie punktów świetlnych wyniosły łącznie 261 387,16 zł (wzrost w stosunku do roku poprzedniego o 34,75%), co stanowiło 1,51% wydatków ogółem¹⁵, w tym koszty zużycia energii 155 965,79 zł (w tym wydatki na oświetlenie zewnętrzne – 83 143,46 zł, tj. 53,30%, wydatki na pozostałe oświetlenie – 72 831,33 zł, tj. 46,70%), konserwacja punktów świetlnych – 18 583,54 zł, modernizacje oświetlenia 59 466,64 zł, wydatki inne na utrzymanie lub dzierżawę instalacji oświetleniowych – 27 371,19 zł.

W 2018 r. wydatki Gminy na zakup energii elektrycznej, modernizację, budowę i utrzymanie punktów świetlnych wyniosły łącznie 310 113,51 zł (wzrost w stosunku do roku poprzedniego o 18,64%), co stanowiło 1,37% wydatków ogółem¹⁶, w tym koszty zużycia energii 124 715,25 zł (w tym wydatki na oświetlenie zewnętrzne – 58 750,15 zł, tj. 47,10% oraz pozostałe oświetlenie – 65 965,10 zł, tj. 52,90%), konserwacja punktów świetlnych – 15 138,78 zł, modernizacje oświetlenia – 140 400 zł, wydatki inne na utrzymanie lub dzierżawę instalacji oświetleniowych – 29 859,48 zł.

W 2019 r. wydatki Gminy na zakup energii elektrycznej, modernizację, budowę i utrzymanie punktów świetlnych wyniosły łącznie 300 246,51 zł (spadek o 3,18%), co stanowiło 1,12% wydatków ogółem¹⁷, w tym koszty zużycia energii 123 159,44 zł (w tym wydatki na oświetlenie zewnętrzne – 54 550,99 zł, tj. 44,29% oraz pozostałe oświetlenie – 68 608,45 zł, tj. 55,71%), konserwacja punktów świetlnych – 6 827,67 zł, modernizacje oświetlenia – 140 400,00 zł, wydatki inne na utrzymanie lub dzierżawę instalacji oświetleniowych – 29 859,48 zł.

W 2020 r. wydatki Gminy na zakup energii elektrycznej, modernizację, budowę i utrzymanie punktów świetlnych wyniosły łącznie 336 542,58 zł (wzrost o 12,08%),

¹³ Wydatki ogółem Gminy Wleń w 2016 r. – 14 574 700,30 zł.

¹⁴ Pozostałe oświetlenie dotyczy oświetlenia w budynku Urzędu, świetlicach wiejskich, remizach Ochotniczej Straży Pożarnej, klatkach schodowych budynków gminnych.

¹⁵ Wydatki ogółem Gminy Wleń w 2017 r. – 17 270 957,99 zł.

¹⁶ Wydatki ogółem Gminy Wleń w 2018 r. – 22 548 469,40 zł.

¹⁷ Wydatki ogółem Gminy Wleń w 2019 r. – 26 807 218,31 zł.

co stanowiło 1,32% wydatków ogółem¹⁸, w tym koszty zużycia energii 135 534,90 zł (w tym wydatki na oświetlenie zewnętrzne – 53 743,00 zł, tj. 39,64% oraz pozostałe oświetlenie – 81 810,17 zł, tj. 60,36%), konserwacja punktów świetlnych wynosiła 29 545,31 zł, modernizacje oświetlenia – 140 400 zł, wydatki inne na utrzymanie lub dzierżawę instalacji oświetleniowych – 31 062,37 zł.

W 2018 r. odnotowano spadek kosztów zużycia energii elektrycznej ogółem z 155 965,79 zł w 2017 r. do 124 715,25 zł (spadek o 20,04%) związany z zakończeniem zadania pn. „Modernizacja oświetlenia drogowego w Gminie Wleń wraz z zapewnieniem finansowania wykonanych prac – zaprojektuj i wybuduj”. Koszty zużycia energii oświetlenia zewnętrznego (oświetlenie miejsc publicznych, dróg, ulic), w porównaniu do 2017 r. spadły z wielkości 83 134,46 zł do 58 750,15 zł, tj. spadek o 29,34%. W latach 2019-2020, w porównaniu do 2017 r. (poziom kosztów oświetlenia zewnętrznego przed modernizacją), odnotowano spadek ponoszonych kosztów w tej grupie odpowiednio o 34,63% oraz 35,37%.

Koszty zużycia energii w grupie pozostałe oświetlenie (oświetlenie wewnętrzne i pozostałe obiektów komunalnych) w latach 2016-2019 oscylowały na porównywalnym poziomie odpowiednio od 69 146,81 zł do 68 608,17 zł. Natomiast w 2020 r. odnotowano wzrost kosztów zużycia energii w tej grupie do wysokości 81 810,17 zł, tj. wzrost w porównaniu do 2019 r. o 16,14%.

(akta kontroli str. 220)

Burmistrz wyjaśnił, że wyższy koszt zużycia energii elektrycznej w 2020 r. wynikał z kilku powodów. W ostatnich dwóch latach Gmina uruchomiła kilka nowych obiektów komunalnych: Klub Integracji Społecznej, Informację Turystyczną, zamontowano nowe serwery w serwerowni, uruchomiono oświetlenie zewnętrzne zabytkowego budynku Ratusza oraz Zamku Wleń. Wszystkie te obiekty generują nowe koszty. W 10 remizach strażackich Ochotniczej Straży Pożarnej zamontowano nowe urządzenia do podtrzymywania ładowania i sprawności akumulatorów wozów bojowych i pozostałego sprzętu p.poż., powstały dwie nowe duże świetlice wiejskie w Bystrzycy i Radomicach, zmodernizowano kotłownię miejską we Wleniu, którą zaopatrzone w nowe zestawy pompowe i sterowania o większej mocy, ponieważ zwiększono liczbę przyłączonych mieszkańców do centralnego ogrzewania. Ponadto podczas rozruchu nowych instalacji fotowoltaicznych zamontowanych na niektórych świetlicach wiejskich, instalatorzy niewłaściwie podłączyli liczniki energetyczne, które początkowo generowały wyższe koszty. Po wyeliminowaniu usterki koszty zostały zrationalizowane. Odnotowano również ogólnokrajowy wzrost cen energii elektrycznej.

(akta kontroli str. 511-512)

2.2. Zgodnie z wyjaśnieniami Burmistrza, Gmina analizowała ponoszone koszty energii elektrycznej na podstawie sprawozdań z wykonania budżetu. Analizy te stały się podstawą do podjęcia decyzji o modernizacji oświetlenia zewnętrznego na terenie Gminy. Urząd w latach 2014/2015 zlecił wykonanie audytu energetycznego dotyczącego zrationalizowania (kosztowego i sprzętowego) oświetlenia zewnętrznego¹⁹.

(akta kontroli str. 97-105)

Na podstawie audytu energetycznego dla oświetlenia ulicznego sporządzonego w 2015 r. dla Gminy w zakresie modernizacji oświetlenia ulicznego pod kątem

¹⁸ Wydatki ogółem Gminy Wleń w 2020 r. – 25 314 168,85 zł.

¹⁹ Gmina Wleń zleciła wykonanie audytu energetycznego w dniu 15 kwietnia 2015 r. firmie ECO ENERGY POLAND Sp. z o.o. Audyt została sporządzony w sierpniu 2015 r.

uzyskanych oszczędności oraz zmniejszenia emisji CO₂ stwierdzono, że do modernizacji przewidziano 539 opraw oświetleniowych, które zostaną wymienione na nowe. Łączna moc starych opraw wynosiła 47,18 kW. Po modernizacji (wymiana na oprawy typu LED) moc opraw wynosić będzie 25,94 kW, co stanowi 55% mocy początkowej. Redukcja mocy wynosi 21,23 kW, co w ujęciu względnym (stosunek redukcji względem mocy początkowej) daje wartość 45%.

Rekomendowany w audycie energetycznym wariant wymiany opraw oświetleniowych dla Gminy to montaż opraw typu LED ze zmiennym profilem obciążenia. Szacowane koszty realizacji inwestycji w tym wariantcie wyniosły ogółem 1 130 803 zł. Natomiast oszczędności wynikające ze zmniejszenia zużycia energii wynosiłyby 50 000 zł (koszt energii przed modernizacją – 152 219 zł, koszt energii po modernizacji – 102 405 zł, tj. spadek o 32,70%)²⁰.

(akta kontroli str. 31-38)

Racjonalizacja kosztów zużycia energii elektrycznej polegała także na tym, że Gmina wybudowała instalacje fotowoltaiczne o mocy 168 kW, które mają obniżyć koszty zakupu prądu elektrycznego.

Projekt „Budowa małych instalacji fotowoltaicznych na terenie Gminy Wleń” realizowany był w ramach osi priorytetowej „Gospodarka niskoemisyjna” Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Dolnośląskiego 2014-2020. Było to przedsięwzięcie mające na celu produkcję energii elektrycznej polegające na budowie infrastruktury służącej wytwarzaniu energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych. Wniosek o dofinansowanie projektu w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Dolnośląskiego 2014-2020 współfinansowany ze środków Unii Europejskiej został złożony w 2016 r. Umowa o dofinansowanie projektu została zawarta z Województwem Dolnośląskim - Dolnośląską Instytucją Pośredniczącą w dniu 19 grudnia 2016 r. Umowę aneksowano w dniach 10 maja 2018 r. i 3 grudnia 2018 r. Całkowita wartość projektu to kwota: 1 308 169,14 zł, całkowita kwota wydatków kwalifikowanych – 1 179 919,63 zł, natomiast kwota dofinansowania wynosiła 1 002 931,68 zł.

Gmina opublikowała w dniu 20 sierpnia 2018 r. na stronie BIP ogłoszenie o zamówieniu wraz ze specyfikacją istotnych warunków zamówienia oraz niezbędnymi załącznikami na realizację zadania pn.: „Budowa mikroinstalacji fotowoltaicznych na terenie Gminy Wleń”. W dniu 7 września 2018 r. na stronie BIP Gmina udostępniła informację z otwarcia ofert, a w dniu 21 września 2018 r. zawiadomienie o wyborze najkorzystniejszej oferty. Ogłoszenie o udzieleniu zamówienia opublikowane zostało w Biuletynie Zamówień Publicznych oraz na stronie BIP Gminy w dniu 25 października 2018 r. Niniejsze postępowanie było przeprowadzane w trybie przetargu nieograniczonego. Umowę nr 88/2018 z wykonawcą podpisano w dniu 5 października 2018 r. Wynagrodzenie ryczałtowe brutto w wysokości 1 265 759,14 zł zostało zapłacone na podstawie wystawionych faktur i protokołów odbioru z dnia 21 grudnia 2018 r. Na zawarcie umowy uzyskano zgodę Rady Miasta i Gminy we Wleń. Zadanie zostało ujęte w uchwale nr 253/XXXIX/17 z dnia 28 grudnia 2017 r. – uchwała budżetowa na rok 2018, jak również w wykazie przedsięwzięć do Wieloletniej Prognozy Finansowej – uchwała Nr 252/XXXIX/17 z dnia 28 grudnia 2017 r.

(akta kontroli str. 515)

W ramach realizacji tego zamówienia wybudowano instalacje: na budynku Zespołu Szkół im. Św. Jadwigi Śląskiej o mocy 39,78 kW, na budynku Ośrodka Kultury Sportu i Turystyki we Wleń o mocy 9,36 kW, na budynku świetlicy wiejskiej

²⁰ Według stanu na dzień 30 sierpnia 2015 r.

w Marczowie o mocy 11,96 kW, na budynku świetlicy wiejskiej w Strzyżowcu o mocy 12,48 kW, na obiektach stacji uzdatniania wody o mocy 39,52 kW, na terenie oczyszczalni ścieków 39,52 kW, na zbiornikach wody pitnej w stacji uzdatniania wody we Wleniu 15,6 kW. Instalacje te mają zmniejszyć koszty zaopatrzenia w energię elektryczną Gminy. Prawie 100 kW instalacji jest zbudowanych na urządzeniach związanych z gospodarką wodno-kanalizacyjną. Mają one ograniczyć ceny wody i ścieków dla mieszkańców.

(akta kontroli str. 511-512)

2.3. W całym badanym okresie liczba słupów zlokalizowanych na terenie Gminy była stała i wynosiła 867, w tym:

- a) słupy przelotowe z przewodami oświetlenia drogowego (bez punktów świetlnych) w liczbie 328,
- b) słupy, na których znajdują się punkty świetlne w liczbie 539,

z tego:

- Tauron Dystrybucja S.A. była właścicielem 463 słupów, w tym 291 przelotowych i 172 słupów z oprawami oświetlenia drogowego;
- Gmina była właścicielem 404 szt. słupów, w tym 37 słupów przelotowych i 367 słupów z oprawami oświetlenia drogowego.

W latach 2017-2020 słupy z oprawami świetlnymi typu LED w liczbie 539 zlokalizowane były przy drogach, w tym przy drogach gminnych – 281 słupów, a przy drogach powiatowych 258 słupów. Wszystkie oprawy świetlne typu LED w liczbie 539 były własnością Gminy. Gmina wносиła opłaty dzierżawne spółce Tauron Dystrybucja S.A. za wszystkie 463 słupy, ponieważ na pozostałych były zamontowane przewody prowadzące prąd do oświetlenia. Gmina nie miała możliwości wykupu lub bezpłatnego pozyskania słupów od Tauron Dystrybucja S.A., jedyną możliwością ich użytkowania była dzierżawa.

(akta kontroli str. 194, 221-223)

Zadanie pn. „Modernizacja oświetlenia drogowego w Gminie Wleń wraz z zapewnieniem finansowania wykonanych prac – zaprojektuj i wybuduj” zostało przyjęte na stan środków trwałych w dniu 20 września 2017 r. na podstawie protokołu odbioru z dnia 20 września 2017 r. do faktury VAT; zaewidencjonowano wartość środka trwałego w kwocie 1 007 166,64 zł. W dniu 23 października 2017 r. na podstawie dokumentu OT31/2017 zwiększono wartość środka trwałego o roboty dodatkowe w kwocie 16 482,00 zł – faktura nr FS-SU1/17/9/5.

Podczas inwentaryzacji rocznej, która była przeprowadzana w Urzędzie w dniu 29 października 2020 r. dokonano spisu z natury, podczas którego policzono oprawy świetlne i słupy stanowiące własność Gminy. Według arkusza spisu z natury nr 94/2020 na stanie Gminy było: 539 szt. opraw typu LED oraz 404 szt. słupów oświetleniowych.

(akta kontroli str. 514)

2.4. Gmina w okresie objętym kontrolą zmieniła dostawcę energii elektrycznej. Z końcem roku 2020 Polskie Sieci Elektroenergetyczne S.A. wypowiedziała Gminie wszystkie umowy na sprzedaż energii elektrycznej. Gmina przeszła na tzw. umowy rezerwowe²¹ do Spółki Tauron Sprzedaż sp. z. o.o.

(akta kontroli str. 128, 193)

²¹ Są to umowy, które dotyczą dystrybucji i sprzedaży energii elektrycznej i staną się w najbliższym czasie umowami kompleksowymi.

Wybór nowego dostawcy energii elektrycznej – w aspekcie zamówień publicznych – opisano w pkt. 2.7 niniejszego wystąpienia pokontrolnego, w części „Umowy kompleksowe na dostawę energii elektrycznej”.

Gmina nie była obciążona kosztami utrzymania urządzeń elektrycznych, poza jednym wyjątkiem (tzn. była obciążona kosztami dzierżawy części słupów²², które służą oświetleniu ulicznemu). Koszty dzierżawy słupów nie były negocjowane (choć Gmina podejmowała w tym względzie wiele inicjatyw w celu uzyskania od Tauron Dystrybucji S.A sposobu kalkulacji stosowanych cen).

(akta kontroli str. 193-194)

2.5. W toku kontroli przeprowadzono oględziny wybranych 61 latarni (punktów świetlnych²³) z terenu Gminy²⁴. Punkty świetlne umieszczone były na słupach²⁵ stalowych okrągłych (35), betonowych (12), drewnianych (dziewięć), a także na samych wysięgnikach przymocowanych do ścian budynków (pięć). Odległości między punktami świetlnymi wahały się od 18 do 40 m (w zależności od miejsca lokalizacji latarni). Wszystkie punkty świetlne posiadały oprawy typu LED i pojedyncze źródła światła w każdej oprawie. Punkty świetlne świeciły światłem barwy białej o średniej intensywności, bez widocznych zakłóceń. Dobrze oświetlały teren (ulicę, chodnik). Stan techniczny słupów, wysięgników oraz opraw był dobry.

Ujawnione w efekcie oględzin odstępstwa od stanu pożądanego (ogółem 26% przypadków) dotyczyły: dwóch przypadków niesprawnych punktów świetlnych (latarnie nie świeciły), ośmiu przypadków przysłonięcia oprawy lampy przez gałęzie drzew, niedomknięcia drzwiczek wnęki słupowej (dwa przypadki), skorodowania podstawy słupa (jeden przypadek), skorodowania drzwiczek wnęki słupowej (jeden przypadek), oklejenia słupa reklamami (jeden przypadek), niezabezpieczenia wystających kabli elektrycznych ze słupa (jeden przypadek).

(akta kontroli str. 263-286)

2.6. Wysokość planowanych i wykonanych wydatków, oraz źródła finansowania dotyczące budowy, modernizacji i utrzymania oświetlenia miejsc publicznych, dróg i ulic oraz racjonalizacji zużycia energii elektrycznej zostały określone w budżecie Gminy.

Gmina nie zawierała umów na utrzymanie i konserwację (usługi serwisowe) punktów świetlnych. Gmina w kontrolowanym okresie nie partycypowała w kosztach budowy, modernizacji lub utrzymania punktów świetlnych w przypadku gdy instalacja oświetleniowa była własnością przedsiębiorstw energetycznych lub innych podmiotów (np. innych zarządców dróg). Gmina ponosiła jedynie wydatki z budżetu na bieżące utrzymanie i konserwację punktów świetlnych.

(akta kontroli str. 135-154, 220, 334-365)

2.7. W kontrolowanym okresie w Urzędzie zrealizowano zamówienia publiczne na modernizację oświetlenia drogowego w Gminie wraz z zapewnieniem finansowania wykonanych prac – zaprojektuj i wybuduj oraz na dostawę energii elektrycznej.

(akta kontroli str. 289)

²² Tauron Dystrybucja S.A. jest właścicielem 463 słupów (z ogólnej liczby 867), w tym 291 słupów przelotowych i 172 słupów z oprawami oświetlenia drogowego.

²³ Zmodernizowanych.

²⁴ Poddane oględzinom latarnie umiejscowione były we Wleniu przy: ul. Dworcowej (17 latarni), ul. Lipowej (cztery latarnie) i ul. Pocztovej (14 latarni), oraz w Nielestnie (osiem latarni), Pilchowicach (osiem latarni) i Strzyżowcu (dziesięć latarni).

²⁵ Bez wysięgników lub z wysięgnikami.

Postępowanie o udzielenie zamówienia publicznego na roboty budowlane dotyczące zadania pn.: „Modernizacja oświetlenia drogowego w Gminie Wleń wraz z zapewnieniem finansowania wykonanych prac – zaprojektuj i wybuduj”, odbyło się w trybie przetargu nieograniczonego, na kwotę 982 800 zł brutto.

(akta kontroli str. 395, 397)

Specyfikację istotnych warunków zamówienia (w tym przedmiot zamówienia i Program Funkcjonalno-Użytkowy) opracował jeden z pracowników Urzędu, członek komisji przetargowej. Wartość zamówienia szacowana była na podstawie audytu i kosztorysu²⁶. Zamawiający zawarł w specyfikacji istotnych warunków zamówienia, informacje wymagane art. 36 ust. 1 ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. *Prawo zamówień publicznych*²⁷ (dalej: „*Prawo zamówień publicznych*”).

(akta kontroli str. 295, 302-333, 373, 421)

W uchwałach budżetowych Miasta i Gminy Wleń na lata: 2017²⁸, 2018²⁹, 2019³⁰, 2020³¹ i 2021 r.³² zabezpieczano środki finansowe w odpowiedniej wysokości, na modernizację oświetlenia drogowego w Gminie wraz z zapewnieniem finansowania wykonanych prac w dziale 900, rozdziale 90015, paragrafie 6050.

(akta kontroli str. 334-371)

Zaciągnięcie długoterminowego zobowiązania finansowego wynikającego z zawartej umowy na zadanie pn. „Modernizacja oświetlenia drogowego w Gminie Wleń wraz z zapewnieniem finansowania wykonanych prac – zaprojektuj i wybuduj” zostało ujęte w Wieloletniej Prognozie Finansowej Gminy Wleń z okresem realizacji i rozliczenia finansowego w latach 2016- 2024³³.

(akta kontroli str. 159, 168-184, 366-372)

Wartość umowy nr 40/2016 zawartej w dniu 7 lipca 2016 r. dotycząca wykonania robót budowlanych związanych z realizacją zadania pn.: „Modernizacja oświetlenia drogowego w Gminie Wleń wraz z zapewnieniem finansowania wykonanych prac – zaprojektuj i wybuduj” w kwocie 982 800 zł (brutto) była wykazywana w sprawozdaniach Rb-Z o stanie zobowiązań według tytułów dłużnych oraz poręczeń i gwarancji.

(akta kontroli str. 159-166)

Burmistrz powołał komisję przetargową do oceny i wyboru ofert na realizację ww. zamówienia³⁴. W skład komisji weszło trzech pracowników Urzędu. Członkowie komisji przed rozpoczęciem procedury zamówienia publicznego złożyli stosowne oświadczenia (m.in. o nieubieganie się o udzielenie zamówienia). Komisja pracowała na podstawie Regulaminu pracy komisji przetargowej, zatwierdzonego przez Burmistrza.

(akta kontroli str. 373-374, 376-378)

Oferty zostały złożone przez czterech wykonawców. Komisja dokonała oceny ofert i wyboru najbardziej korzystnej oferty³⁵ (w oparciu o kryterium wysokości ceny) oraz

²⁶ Kosztorys inwestorski opracowano dnia 31 marca 2016 r.

²⁷ Dz. U. z 2019 r. poz. 1843, ze zm. Ustawa obowiązywała do dnia 31 grudnia 2021 r.

²⁸ Uchwała Rady Miasta i Gminy Wleń nr 164/XXV/16 z dnia 15 grudnia 2016 r., ze zm.

²⁹ Uchwała Rady Miasta i Gminy Wleń nr 253/XXXIX/17 z dnia 28 grudnia 2017 r.

³⁰ Uchwała Rady Miasta i Gminy Wleń nr 27/V/19 z dnia 24 stycznia 2019 r.

³¹ Uchwała Rady Miasta i Gminy Wleń nr 98/XXVI/19 z dnia 19 grudnia 2019 r.

³² Uchwała Rady Miasta i Gminy Wleń nr 166/XXVI/20 z dnia 17 grudnia 2020 r.

³³ Uchwała nr 151/XXIII/16 Rady Miast i Gminy Wleń z dnia 28 listopada 2016 r. w sprawie zmian w Wieloletniej Prognozie Finansowej Miasta i Gminy Wleń, Uchwała nr 165/XXVI/20 Rady Miasta i Gminy Wleń z dnia .... w sprawie przyjęcia Wieloletniej Prognozy Finansowej.

³⁴ Zarządzeniem nr 0050.46.2016 z dnia 6 czerwca 2016 r.

³⁵ Oferta ta otrzymała 100,00 pkt. Pozostałe natomiast kolejno: 91,00 pkt; 84,10 pkt i 78,30 pkt.

przygotowała treść ogłoszenia o wynikach przetargu. W toku postępowania sporządzono protokół komisji przetargowej z otwarcia ofert złożonych w przetargu nieograniczonym oraz protokół o udzielenie zamówienia w trybie przetargu nieograniczonego i ogłoszenie o wyborze oferty. Kontrola wykazała, że ogłoszenie o udzieleniu zamówienia zostało opublikowane w Biuletynie Zamówień Publicznych (dalej: „BZP”) w 2021 roku³⁶.

(akta kontroli str. 379, 381-394, 410-412)

Zamawiający przygotował i przeprowadził postępowanie o udzielenie zamówienia w sposób zapewniający zachowanie uczciwej konkurencji i równego traktowania wykonawców oraz zgodnie z zasadami proporcjonalności. Zakres świadczenia wykonawcy wynikający z umowy był tożsamy z jego zobowiązaniem zawartym w ofercie.

(akta kontroli str. 296-333, 373-419)

Po przeprowadzeniu postępowania w dniu 7 lipca 2016 r. została zawarta umowa nr 40/2016 dotycząca wykonania robót budowlanych związanych z realizacją zadania pn.: „Modernizacja oświetlenia drogowego w Gminie Wleń wraz z zapewnieniem finansowania wykonanych prac – zaprojektuj i wybuduj”. W wyniku analizy przedmiotowej umowy nie stwierdzono nieprawidłowości. Umowa ta była trzykrotnie aneksowana³⁷. W ww. aneksach – na pisemne prośby wykonawcy – zmieniano termin wykonania przedmiotu umowy. Przyczyną powyższego było m.in.: [1] nieuwzględnienie, w zakresie rzeczowym robót budowlanych zadania pn. „Modernizacja oświetlenia drogowego w Gminie Wleń wraz z zapewnieniem finansowania wykonanych prac – zaprojektuj i wybuduj”, przebudowywanej przez TAURON Dystrybucja S.A. linii energetycznej; [2] warunki atmosferyczne uniemożliwiające realizację zadania w pierwotnym terminie. Ostatnim aneksem ustalono, że przedmiot umowy zostanie wykonany do dnia 31 lipca 2017 r.³⁸.

(akta kontroli str. 395-409, 422)

W dniu 31 stycznia 2017 r. została zawarta – na podstawie art. 67 ust. 1 pkt 1 lit. a *Prawa zamówień publicznych* – umowa na roboty dodatkowe z firmą, która realizowała zamówienie na wyżej opisany przetarg, tj. na zadanie pn.: „Modernizacja oświetlenia drogowego w Gminie Wleń wraz z zapewnieniem finansowania wykonanych prac – zaprojektuj i wybuduj”. Przedmiotem umowy było wykonanie robót dodatkowych niezbędnych do prawidłowej realizacji zamówienia podstawowego objętego umową nr 40/2016 z dnia 7 lipca 2016 r., zgodnie z protokołem konieczności oraz ofertą wykonawcy na roboty dodatkowe z dnia 25 stycznia 2017 r. Wysokość wynagrodzenia za wykonanie przedmiotu umowy ustalono na kwotę 16 482,00 zł brutto. Podpisanie umowy na roboty dodatkowe było zgodne z postanowieniami *Prawa zamówień publicznych* oraz wewnętrznymi procedurami Urzędu ujętymi w *Regulaminie udzielania zamówień publicznych Urzędu Miasta i Gminy Wleń*.

(akta kontroli str. 291-294, 424-435)

W 2021 roku wystąpiono do spółki Tauron Dystrybucja S.A. z wnioskami o podpisanie umów kompleksowych na dostawę energii elektrycznej. W tym przypadku zastosowano przepis § 11 ust. 1 Regulaminu udzielania zamówień

³⁶ Z dnia 23 lutego 2021 r.

³⁷ Aneksem nr 1 z dnia 29 marca 2017 r., aneksem nr 2 z dnia 31 maja 2017 r. i aneksem nr 3 z dnia 15 lipca 2017 r.

³⁸ Zgodnie z umową nr 40/2016 z dnia 7 lipca 2016 r. zakończenie robót budowlanych i przekazanie dokumentacji powykonawczej miało nastąpić w ciągu 5 miesięcy od daty przekazania placu budowy wykonawcy (§ 4 ust. 1 lit. c), tj. do dnia 31 marca 2017 r.

publicznych o wartości poniżej 30 000 euro Urzędu³⁹, zgodnie z którym, w szczególnie uzasadnionych przypadkach, Burmistrz może podjąć decyzję o odstąpieniu od stosowania Regulaminu. Stosownie do § 11 ust. 2 Regulaminu, udzielenie zamówienia udokumentowano w postaci notatki służbowej, zatwierdzonej przez Burmistrza. W notatce służbowej wskazano okoliczności uzasadniające odstąpienie od stosowania Regulaminu. Przyczyną tego odstąpienia był fakt, że przed powyższym postępowaniem przeprowadzono: [1] dwa postępowania pn.: *Dostawa energii elektrycznej w taryfie dynamicznej na potrzeby Gminy Wleń w okresie od 1 stycznia do 31 grudnia 2021 r* – zostały zamieszczone w BZP jako zamówienia publiczne nieobowiązkowe, poniżej kwoty 30 000 euro. Postępowania przetargowe przeprowadzono w 2020 r. Oba zostały unieważnione: pierwsze na podstawie art. 93 ust. 1 pkt 1 *Prawa zamówień publicznych*; drugie na podstawie art. 93 ust. 1 pkt 6 *Prawa zamówień publicznych*; [2] jedno postępowanie pn.: *Sprzedaż energii elektrycznej dla potrzeb Gminy Wleń w okresie od 1 stycznia do 31 grudnia 2021 r.* odbyło się w trybie Regulaminu udzielania zamówień publicznych o wartości poniżej 30 000 euro Urzędu, również w 2020 r. W postępowaniu tym została złożona jedna oferta. Cena oferty przekroczyła kwotę, którą zamawiający mógł przeznaczyć na sfinansowanie tego zadania. Postępowanie zostało unieważnione.

(akta kontroli str. 289-290, 294, 451, 454-457, 460-500)

2.8. Zgodnie z postanowieniami § 4 umowy nr 40/2016 z dnia 7 lipca 2016 r. strony określiły termin zakończenia prac modernizacji oświetlenia Gminy w ciągu pięciu miesięcy od daty przekazania placu budowy wykonawcy. Plac budowy, zgodnie z protokołem przekazania, został przekazany wykonawcy w dniu 31 października 2016 r. – w związku z powyższym zakończenie prac powinno nastąpić do dnia 31 marca 2017 r. Strony zawarły aneksy do ww. umowy dotyczące przedłużenia terminu zakończenia prac. Aneksem nr 1 z dnia 29 marca 2017 r. ustalono zakończenie robót budowlanych i przekazanie dokumentacji powykonawczej do dnia 31 maja 2017 r. Aneks nr 2 z dnia 31 maja 2017 r. zmienił termin realizacji przedmiotu umowy do dnia 15 lipca 2017 r. Aneksem nr 3 z dnia 15 lipca 2017 r. ustalono nowy termin zakończenia prac na dzień 31 lipca 2017 r.

Przedmiotowe zadanie nie wymagało uzyskania decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu, a jedynie zgłoszenia robót budowlanych niewymagających pozwolenia na budowę do właściwego organu nadzoru, co zostało wykonane przez Gminę⁴⁰.

Przed zawarciem umowy, wykonawca wniósł zabezpieczenie należytego wykonania umowy w wysokości 10% wynagrodzenia ofertowego brutto w wysokości 98 280 zł. Wykonawca wniósł również zabezpieczenie z tytułu usunięcia wad i usterek, stanowiące zabezpieczenie pokrycia ewentualnych roszczeń Gminy z tytułu rękojmi za wady w wysokości 30% kwoty zabezpieczenia należytego wykonania umowy (29 484 zł). Kwoty te zostaną zwrócone wykonawcy po upływie terminu gwarancji, tj. po 84 miesiącach od daty zakończenia inwestycji. Umowa o udzielenie przedmiotowego zamówienia publicznego zapewniła Gminie m.in. 84-miesięczną gwarancję udzieloną przez wykonawcę, a także możliwość stosowania kar umownych wobec wykonawcy w wysokości 0,2% wynagrodzenia brutto za każdy dzień zwłoki w realizacji umowy.

(akta kontroli str. 395-438)

³⁹ Wprowadzonego zarządzeniem nr 0050.59.2017 Burmistrza z dnia 13 lipca 2017 r.

⁴⁰ Pismo z dnia 17 września 2016 r. do Starostwa Powiatowego w Lwówku Śląskim.

Protokół odbioru końcowego ww. zadania został sporządzony w dniu 20 września 2017 r.⁴¹ W protokole tym strony uzgodniły, że przedmiot zamówienia został wykonany zgodnie z zawartą umową oraz aneksami do tej umowy. Termin zakończenia prac ustalono na dzień 31 lipca 2017 r. Zadanie zostało wykonane bez uwag.

(akta kontroli str. 422-423, 436-438, 441-449)

Przeprowadzone oględziny zmodernizowanych instalacji oświetleniowych miejsc publicznych (przedstawione w punkcie 2.5. wystąpienia pokontrolnego) wykazały, że oświetlenie było sprawne i urządzenia działały prawidłowo.

(akta kontroli str. 263-270)

2.9. W kontrolowanym okresie Gmina nie przekazywała infrastruktury oświetleniowej przedsiębiorstwu energetycznemu.

(akta kontroli str. 193)

2.10. W okresie objętym kontrolą w Gminie nie było przypadków długotrwałego wyłączania instalacji oświetleniowej, powodujących ograniczenie oświetlania miejsc publicznych. Jedyne wyłączenia związane były z awariami, które usuwano na bieżąco. Nie stwierdzono skarg, ani roszczeń finansowych – ze strony mieszkańców i przedsiębiorców – związanych z tymi awaryjnymi wyłączeniami.

(akta kontroli str. 193)

2.11. W latach objętych kontrolą nie przeprowadzono w Urzędzie kontroli wewnętrznych i audytów wewnętrznych w zakresie dotyczącym zakupu i dystrybucji energii elektrycznej oraz prac związanych z budową, modernizacją i utrzymaniem punktów świetlnych.

Burmistrz wyjaśnił, iż w sposób ciągły dokonywano analizy kosztów i wydatków oraz możliwości realizacji zadań określonych w uchwałach budżetowych, a ponadto jeżeli chodzi o zakupy energii elektrycznej zmiana dostawcy energii nastąpiła tylko raz, a skala zakupów była stosunkowo niewielka i dotyczyła spraw powtarzalnych. Przywołana tematyka nie była również przedmiotem działalności Komisji Rewizyjnej Rady Miasta i Gminy Wleń.

(akta kontroli str. 199)

2.12. W latach 2018-2021 do Urzędu nie wpłynęły skargi, ani petycje dotyczące oświetlenia miejsc publicznych, dróg i ulic. Zgodnie z wyjaśnieniami Burmistrza, osoby prywatne składały wnioski (pisma) dotyczące zamontowania pojedynczych opraw oświetleniowych. W zależności od możliwości technicznych i finansowych ww. wnioski były sukcesywnie realizowane.

(akta kontroli str. 107-122)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

---

⁴¹ Odbiór prac polegał m.in. na zinwentaryzowaniu i sprawdzeniu wszystkich 539 nowych opraw świetlnych LED oraz słupów oświetleniowych na terenie całej Gminy Wleń wraz z rozruchem próbnym sterowników opraw świetlnych (sterowniki te włączają się po zmierzchu i wyłączają o świcie).

1. W Urzędzie nie sprawowano w pełni właściwego nadzoru nad stanem technicznym infrastruktury oświetleniowej, ponieważ oględziny stanu technicznego punktów świetlnych (lampy oświetleniowe, oprawy świetlne, słupy) wykazały odstępstwa od stanu pożądanego, a mianowicie: [1] niesprawny punkt świetlny (dwa przypadki⁴²); [2] przysłonięcie oprawy lampy przez gałęzie drzew (osiem przypadków⁴³); [3] niedomknięcie drzwiczek wnęki słupowej (dwa przypadki⁴⁴); [4] skorodowana podstawa słupa (jeden przypadek⁴⁵); [5] skorodowane drzwiczki wnęki słupowej (jeden przypadek⁴⁶); [6] oklejenie słupa reklamami (jeden przypadek⁴⁷); [7] wystające kable ze słupa (jeden przypadek⁴⁸).

(akta kontroli str. 263-287)

Burmistrz wyjaśnił, że przegląd latarni (punktów świetlnych) wykonywany był raz do roku przez pracownika brygady remontowej lub pracownika Urzędu. Uwagi przekazywane są brygadziście, który ocenia przyczynę zaistniałej usterki i zleca elektrykowi naprawę lub informuje Urząd o konieczności podjęcia działań w ramach umów gwarancyjnych. Oprócz tych przeglądów przyjmowane są także zgłoszenia – o koniecznych naprawach – od radnych, sołtysów lub mieszkańców. Ponadto przyczyną wystąpienia stwierdzonych w ww. zakresie nieprawidłowości, w części był wandalizm, a także fakt, że od ostatniego przeglądu instalacji oświetleniowej minęło ponad pół roku.

(akta kontroli str. 288)

Najwyższa Izba Kontroli wskazuje, że zgodnie z art. 50 ust. 1 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o *samorządzie gminnym*⁴⁹ obowiązkiem osób uczestniczących w zarządzaniu mieniem komunalnym jest zachowanie szczególnej staranności przy wykonywaniu zarządu zgodnie z przeznaczeniem tego mienia i jego ochrona. Szczególną uwagę należy zwrócić na te elementy infrastruktury, których właściwe utrzymanie jest gwarancją bezpieczeństwa mieszkańców gminy.

2. Ogłoszenie o udzieleniu zamówienia publicznego na realizację zadania pn.: „Modernizacja oświetlenia drogowego w Gminie Wleń wraz z zapewnieniem finansowania wykonanych prac – zaprojektuj i wybuduj”, zostało zamieszczone w BZP dopiero w dniu 23 lutego 2021 r. Umowa na realizację powyższego zadania została zawarta w dniu 7 lipca 2016 r. Zgodnie z art. 95 ust. 1 *Prawa zamówień publicznych*, zamieszczenie ww. ogłoszenia w BZP powinno nastąpić nie później niż w terminie 30 dni od dnia zawarcia umowy w sprawie zamówienia publicznego (tj. do dnia 6 sierpnia 2016 r.).

(akta kontroli str. 395, 410-412)

Jak wynika z wyjaśnień Burmistrza, brak zamieszczenia we właściwym terminie ogłoszenia o udzieleniu zamówienia publicznego na realizację ww. zadania, nastąpił przez przeoczenie pracownika nadzorującego ten projekt (zadanie).

(akta kontroli str. 421)

---

⁴² Wleń, ul. Dworcowa (dot. latarni nr 1) – zawieszona na budynku i ul. Pocztowa (dot. latarni nr 11).

⁴³ Wleń, ul. Dworcowa (dot. latarni nr 7, 9, 17), ul. Lipowa (dot. latarni nr 3), ul. Pocztowa (dot. latarni nr 1, 2, 9, 11).

⁴⁴ Wleń, ul. Pocztowa (dot. latarni nr 3), ul. Dworcowa (dot. latarni nr 3).

⁴⁵ Wleń, ul. Dworcowa (dot. latarni nr 12).

⁴⁶ Wleń, ul. Pocztowa (dot. latarni nr 7).

⁴⁷ Wleń, ul. Pocztowa (dot. latarni nr 13).

⁴⁸ Pilchowice (dot. latarni nr L-1/10).

⁴⁹ Dz. U. z 2020 r. poz. 713.

OCENA CZĄSTKOWA

Gmina podejmowała działania mające na celu racjonalizację zużycia energii elektrycznej, w tym dokonywała modernizacji oświetlenia miejsc publicznych, dróg i ulic. Efektem realizacji tych zadań było obniżenie kosztów zużycia energii oświetlenia zewnętrznego w latach 2018-2020 odpowiednio o 29,34%, 34,63%, 35,37%, tj. zgodnie z założonymi celami ujętymi w audycie energetycznym. W Urzędzie nie sprawowano jednak w pełni właściwego nadzoru nad stanem technicznym infrastruktury oświetleniowej, na co wskazały stwierdzone w toku oględzin nieprawidłowości w stanie technicznym urządzeń oświetleniowych.

OBSZAR

3. Realizacja zaplanowanych zadań związanych z modernizacją oświetlenia miejsc publicznych, dróg i ulic oraz osiągnięte efekty dotyczące racjonalizacji zużycia energii elektrycznej

Opis stanu faktycznego

3.1. Gmina w kontrolowanym okresie zrealizowała zadanie inwestycyjne pn. „Modernizacja oświetlenia drogowego w Gminie Wleń wraz z zapewnieniem finansowania wykonanych prac – zaprojektuj i wybuduj”, opisane szczegółowo w obszarze nr 2 wystąpienia pokontrolnego.

(akta kontroli str. 395-409, 422)

3.2. W wyniku wykonania ww. zadania Gmina Wleń osiągnęła zakładane efekty rzeczowe i ekonomiczne. W zakresie rzeczowym zrealizowano umowę poprzez zainstalowanie nowych 539 opraw świetlnych typu LED ze zmiennym profilem oprogramowania, zakonserwowanie farbą antykorozyjną 26 szt. słupów oświetleniowych, wymianę 89 szt. wysięgników, przystosowując je do opraw typu LED, dobudowanie 12 nowych punktów świetlnych w miejscowości Klecza na długości 12 km, wykonanie dokumentacji powykonawczej. W związku z realizacją tego zadania na terenie Gminy występowało wyłącznie oświetlenie typu LED. W audycie energetycznym z lipca 2015 r. w wyniku przeprowadzenia modernizacji oświetlenia zewnętrznego ulic, dróg i placów wyliczono spadek kosztów zużycia energii elektrycznej w tej grupie oświetlenia o 32,7%. W 2018 r., tj. w pierwszym roku po zakończeniu zadania, odnotowano spadek kosztów zużycia energii ogółem z 155 965,79 zł w 2017 r. do 124 715,25 zł (spadek o 20,04%). Natomiast koszty zużycia energii oświetlenia zewnętrznego (oświetlenie miejsc publicznych, dróg, ulic), w porównaniu do 2017 r. spadły z wielkości 83 134,46 zł do 58 750,15 zł, tj. spadek o 29,34%. W latach 2019-2020, w porównaniu do 2017 r. (poziom kosztów oświetlenia zewnętrznego przed modernizacją), odnotowano spadek ponoszonych kosztów w tej grupie odpowiednio o 34,63% oraz 35,37%.

(akta kontroli str. 193, 220)

3.3. Gmina Wleń przed podjęciem decyzji o przeprowadzeniu modernizacji oświetlenia drogowego i ulicznego zleciła przeprowadzenie audytu energetycznego, opisany w obszarze nr 1 wystąpienia pokontrolnego. Po zakończonej inwestycji Gmina nie przeprowadziła audytu energetycznego w celu zweryfikowania osiągniętych korzyści rzeczowych i ekonomicznych.

Burmistrz wyjaśnił, że nie przeprowadzono audytu, ponieważ bieżące analizy ekonomiczne wykazały osiągnięte efekty ekonomiczne modernizacji zakładane w audycie opracowanym przed realizacją zadania, natomiast protokoły odbioru

zdania i dokumentacja powykonawcza zaświadczały o realizacji zadania pod względem uzyskanych i planowanych efektów rzeczowych.

(akta kontroli str. 31-88, 97-105, 193)

3.4. Gmina prowadziła działania informacyjne (i promocyjne) dotyczące rozwiązań zmniejszających zużycie energii na swoim obszarze. Działania te zostały przedstawione w pkt 1.6. niniejszego wystąpienia pokontrolnego. Z działań promocyjnych można wymienić też zgłoszenie przez Gminę w 2020 r. klasy VII i VIII Zespołu Szkół im. Św. Jadwigi Śląskiej we Wleniu do projektu edukacyjnego „Akademia mocy”, realizowanego przez Polskie Sieci Elektroenergetyczne S.A. Program tego projektu zawierał elementy dotyczące promocji racjonalnego zużycia energii elektrycznej.

(akta kontroli str. 212, 454, 458-459, 509)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

OCENA CZĄSTKOWA

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie realizację zaplanowanych zadań związanych z modernizacją oświetlenia miejsc publicznych, dróg i ulic, których efektem była całkowita wymiana wszystkich (539 szt.) punktów świetlnych starego typu (oświetlenie sodowe i rtęciowe) na oświetlenie w nowoczesnej technologii matryc LED ze zmiennym profilem obciążenia. Działania te przyniosły również efekty w postaci obniżenia kosztów zakupu energii elektrycznej oświetlenia miejsc publicznych, dróg i ulic o ponad 30%, tj. zgodnie z założeniami określonymi w audycie energetycznym.

IV. Wnioski

Wnioski

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy o NIK, przedstawia następujące wnioski:

1. Opracowanie projektu założeń do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe, o którym stanowi art. 19 *ustawy Prawo energetyczne*.
2. Dokonanie aktualizacji Regulaminu organizacyjnego Urzędu, uwzględniającej zadania własne Gminy określone w art. 18 *ustawy Prawo energetyczne*.
3. Wyeliminowanie nieprawidłowości stanu technicznego latarni (punktów świetlnych) stwierdzonych podczas oględzin przeprowadzonych w trakcie niniejszej kontroli.
4. Podjęcie działań zapewniających sprawowanie skutecznego nadzoru nad prawidłowym stanem technicznym infrastruktury oświetlenia przestrzeni publicznej.
5. Terminowe zamieszczanie wymaganych ogłoszeń w Biuletynie Zamówień Publicznych.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK we Wrocławiu. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykorzystania
i wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK należy poinformować Najwyższą Izbę Kontroli, w terminie 21 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykorzystania i wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Wrocław,   kwietnia 2021 r.

Kontrolerzy
Marek Skrzypecki
doradca ekonomiczny

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura we Wrocławiu
p.o. Dyrektor
Marcin Kaliński

.....
podpis

Radosław Chodziński
starszy inspektor kontroli państwowej

.....
podpis

.....
podpis